

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP-952/20**, rješavajući apelaciju **Nedžada Izića**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (3) i člana 62. stav (1) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Miodrag Simović, potpredsjednik

Mirsad Ćeman, potpredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Seada Palavrić, sutkinja

Zlatko M. Knežević, sudija

na sjednici održanoj 8. jula 2021. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija **Nedžada Izića** podnesena zbog kršenja prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 2. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u krivičnom predmetu protiv apelanta nakon podizanja i potvrđivanja optužnice Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog Kantona, broj T03 0 KTO 0044780 14, a u vezi sa izjavama tužioca Dražena Miličevića i Anele Garčević Hukić datih na konferenciji za novinare 18. februara 2020. godine.

Odluku objaviti u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“, „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“, „Službenom glasniku Republike Srpske“ i „Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine“.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Nedžad Izić (u daljnjem tekstu: apelant) iz Tuzle, kojeg zastupa Mirna Delalić advokat iz Tuzle, podnio je 13. marta 2020. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zbog izjava tužioca Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona (u daljnjem tekstu: Tužilaštvo) datih na konferenciji za štampu.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Tužilaštva zatraženo je da dostavi odgovor na apelaciju. Tužilaštvo je dostavilo odgovor na apelaciju.

III. Činjenično stanje

3. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

4. Tužilaštvo je podiglo optužnicu protiv apelanta i ostalih navedenih lica, koja je potvrđena 13. februara 2020. godine rješenjem Kantonalnog suda u Tuzli, a koje glasi: Potvrđuje se optužnica Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona broj: T03 0 KTO 0044780 14 od 6. decembra 2019. godine, u krivičnom predmetu protiv osumnjičenih I.P. i F.S., zbog osnovane sumnje da su počinili krivično djelo - Organizovani kriminal - iz člana 342 stav 3 u vezi sa članom 2 stav 21 Krivični zakon F BiH (u daljnjem tekstu: KZ) u vezi sa krivičnim djelom - Prevara u privrednom poslovanju - iz člana 251 stav 3 u vezi sa stavom 1 KZ F BiH, opisano pod tačkom 1 optužnice i u vezi sa krivičnim djelom - Krivotvorenje službene isprave - iz člana 389 stav 1 KZ F BiH opisano pod tačkom 2 optužnice, N.H., zbog osnovane sumnje da je počinio krivično djelo - Organizovani kriminal - iz člana 342 stav 2 u vezi sa članom 2 stav 21 KZ F BiH u vezi sa krivičnim djelom - Prevara u privrednom poslovanju - iz člana 251 stav 3 u vezi sa stavom 1 u vezi člana 33 KZ F BiH opisano pod tačkom 1 optužnice, A.S., zbog osnovane sumnje da je počinila krivično djelo - Organizovani kriminal - iz člana 342 stav 2 u vezi sa članom 2 stav 21 KZ F BiH, u vezi sa krivičnim djelom - Prevara u privrednom poslovanju - iz člana 251 stav 3 u

vezi sa stavom 1 u vezi člana 33 KZ F BiH, opisano pod tačkom 1 optužnice i Z.H. zbog osnovane sumnje da je počinio krivično djelo - Nesavjestan rad u službi - iz člana 387 stav 2 u vezi stava 1 KZ F BiH.

5. Tužilaštvo je 18. februara 2020. godine sazvalo konferenciju za štampu, a izjave su prenesene u brojnim medijima (u prilogu apelacije je dostavljen snimak sa portala Tuzlanski.ba na kojem je prenesena kompletna konferencija za štampu). Tako apelant ukazuje na sporene dijelove najprije u izjavi tužiteljice Anele Garčević Hukić, koji glasi:

6. „Smatram da bitnim napomenuti da ovaj predmet, predmet visoke korupcije, da se radi o posebno složenom predmetu zloupotreba u postupku privatizacije, da je, da su krivična djela činjena od strane organizirane kriminalne grupe kontinuirao u vremenskom periodu od najmanje 3 godine, sa posebnim akcentom da je tim radnjama pribavljena višemilionska imovinska korist, i nanesena šteta u iznosu od oko 9.700.000,00KM. (...) Kada je u pitanju krivično djelo organizirani kriminal optužnicom se stavlja na teret da su u vremenskom periodu od 2007. do kraja 2009. godine [I.P i F.S.] formirali grupu za organizirani kriminal radi izvršenja krivičnih djela prevara u privrednom poslovanju i krivotvorenje službenih isprava, da su pored tih lica članovi ove grupe bili i [A.S.] direktorica Hotela Tuzla, [N.H.] i [apelant], koji su postupali po direktnim uputama organizatora ove kriminalne grupe, poduzimali su konkretne prevarne radnje na koji način su dovedeni u zabludu odgovorna lica Kantonalne agencije za privatizaciju a u pogledu ispunjenja ugovornih obaveza, koji se tiču investicijskog ulaganja u Hotel Tuzla iznosa od 15 miliona KM".

7. U odnosu na tužioca Dražena Miličevića, apelant problematizira dio izjave koji glasi:

8. „Ja ću se nadovezati na uvodno izlaganje od moje koleginice, i kazat ću da su [I.P. i F.S.] formirali organizovanu kriminalnu grupu, odnosno grupu za organizovani kriminal, sa ciljem da se fingira investicija od 15 miliona maraka u Hotel Tuzla, a to je bila obaveza po ugovoru o privatizacije, sve sa ciljem da se stekne vlasništvo nad Hotelom Tuzla. Svaki od ovih lica odnosno članova grupe imao je jasno podijeljene uloge i obaveze. (...), te je nastavio: „Kako sam rekao pojedini članovi grupe, svako je imao svoju ulogu. Tako je recimo direktorica hotela [A.S.] zaključila ugovor sa firmom u vlasništvu [apelanta] „Tehnokonsalting“, koja je navodno trebala vršiti nadzor nad tom investicijom. Međutim koliko je ozbiljan taj nadzor bio ukazuje činjenica da je cijena koštanja tog nadzora iznosila svega 120 maraka mjesečno za investiciju od 15 miliona maraka. Dakle, taj nadzor nije vršen. Nadalje, po prethodnom dogovoru [apelant] je dao 3 lažne procjene kojim je ver, ver, verifikovao to što je navodno uloženo iako je znao da to nije uloženo. Dakle, sva ta sredstva, i na taj način su odgovorna lica u Kantonalnog agenciji za privatizaciju

dovedena u zabludu, i izdali su Rješenje o izmirenim obavezama, dakle ovih 15 miliona nakon čega je pravno lice „RAM-Invest“ stekao vlasništvo nad hotelom i u isto vrijeme nanijelo i štetu Hotelu Tuzla. Naravno mi smo našli da ono što je stvarno plaćeno, dakle kroz finansijsku dokumentaciju zaista se gotovo u marku podudara sa onim što su naši vještaci utvrdili da je stvarno i uloženo. Članovi ove grupe su kako su fingirali investiciono ulaganje, tako su pokušali da fingiraju i zatvaranje finansijske konstrukcije, dakle da je sve to i plaćeno. U tome smislu su dodatno fingirali naknadne radove navodno je l' kvalitet izvršenih radova nije bio dovoljan i vrijednost tih radova je bio 5,7 miliona maraka kroz papire. Naravno, to nije bilo potkrepljeno nikakvom drugom dokumentacijom. Oni su sačinili tri lažna ugovora o cesiji kako bi međusobno prebili potraživanje i dugovanja između firmi koje su koristili, međutim mi smo utvrdili da su ti cesioni ugovori lažni i samim tim su ostvarili krivično djelo krivotvorenje službene isprave, eto. (...) “

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

9. Apelant u apelaciji ukazuje na povredu prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 2. Evropske konvencije za zaštitu osnovnih ljudskih prava (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija). Apelant navodi da su na konferenciji za štampu tužioci iznijeli komentara i stavove iz kojih proizilazi da je apelant član grupe za organizovani kriminal i da je počinio krivično djelo, bez ograde u pogledu postojanja osnovane sumnje, u fazi postupka kada je optužnica tek potvrđena, a nije ni donijeta odluka o prethodnim prigovorima na istu. Dakle, bez naznake da se radi tek o osnovanoj sumnji, Anela Garčević Hukić je kao tužilac Tužilaštva iznijela u javnosti kvalifikaciju da su krivična djela činjena od strane organizirane kriminalne grupe, da su činjena kontinuirano u vremenskom periodu od najmanje 3 godine, da je tim radnjama pribavljena višemilionska imovinska korist, a iz kasnijeg obraćanja proizlazi da su lica, između ostalog i apelant, poduzimali konkretne prevarne radnje. Tužilac Dražen Miličević, bez ograde u pogledu kvalifikacije, postojanja osnovane sumnje i činjenice da se predmet sada tek nalazi u fazi potvrđivanja optužnice, iznio stav da su optuženi, između ostalog i apelant, članovi grupe za organizovani kriminal i da su kao takvi imali jasno podijeljene uloge i obaveze, da je firma u vlasništvu apelanta navodno trebala vršiti nadzor nad investicijom, a da to nije učinila, relativizirajući mjesečnu naknadu, i konstatujući ponovno kako nadzor nije vršen, te da je apelant prethodno vršio dogovore, da je dao tri lažne procjene, da je doveo u zabludu lica iz Kantonalne agencije za privatizaciju, da su članovi fingirali investiciono ulaganje, da su sačinili tri lažna ugovora o cesiji itd. Sve je ovo činjenični opis krivičnog djela koje se apelantu i drugima optužnicom stavlja na teret. Apelant navodi da opisano postupanje i davanje izjava u medijima u

kojima se za apelanta već konstatuje da je sve to počinio, predstavlja ozbiljno narušavanje presumpcije nevinosti. Apelant se pozvao i na praksu Ustavnog suda (AP-2011/15, od 22. decembra 2016. godine) i brojnu praksu Evropskog suda za ljudska prava. Apelant je tražio odštetu u pravičnom iznosu, kao i da mu se isplate troškovi nastali radi utvrđivanja povrede prava na pravično suđenje.

b) Odgovor na apelaciju

10. U odgovoru na apelaciju Tužilaštvo je navelo da je apelacija neosnovana. Kako je Kantonalni sud svojim rješenjem potvrdio optužnicu, to je apelant dobio status optuženog, što znači da je i taj sud našao da postoji dovoljno dokaza iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je počinio krivična djela koja su mu stavljena na teret predmetnom optužnicom. Nadalje, iz sadržaja apelacije proizilazi da se ista podnosi inter alia i zbog toga što je predmetna konferencija za štampu održana nakon potvrđivanja optužnice, a prije nego je donesena odluka o prethodnim prigovorima na istu, sve u kontekstu postojanja osnovane sumnje. Pozivajući se na član 248 stav 1) ZKP Tužilaštvo ukazuje da se prethodni prigovori na optužnicu ne mogu odnositi na osnovanu sumnju da je apelant učinio krivično djelo. Dakle, u vrijeme održavanja predmetne konferencije, predmet nije bio u fazi „potvrđivanja optužnice “ kako to pogrešno navodi apelant, već je ta optužnica, kada se radi o postojanju osnovane sumnje potvrđena i ta sumnja nije niti može biti dovedena u pitanje. Tužilaštvo je u odgovoru navelo da postupajući tužioci na navedenoj konferenciji nisu iznosili „komentare“ kako to pogrešno navodi apelant, već činjenično utvrđeno stanje, koje je utvrđeno na osnovu dokaza pribavljenih u istrazi i iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je apelant počinio predmetna krivična djela, a koju osnovanu sumnju je svojim rješenjem o potvrđivanju optužnice, potvrdio i Kantonalni sud.

V. Relevantni propisi

11. **Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/03, 37/03 - ispravka, 56/03 - ispravka, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/03, 37/03 - ispravka, 56/03 - ispravka, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14), sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji je važio u vrijeme donošenja osporenih odluka, a koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 3.

Pretpostavka nevinosti i in dubio pro reo

(1) Svako se smatra nevinim za krivično djelo dok se pravosnažnom presudom suda ne utvrdi njegova krivica.

(2) Sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima zavisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog.

VI. Dopustivost

12. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, takođe, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

13. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

14. Apelant je izjavio apelaciju zbog povrede prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 2. Evropske konvencije. U pogledu apelantovih navoda o kršenju člana 6. stav 2. Evropske konvencije, Ustavni sud ukazuje da se član 6. stav 2. Evropske konvencije ne primjenjuje samo na krivične postupke u njihovoj cijelosti već i na pretpretresni postupak i na vrijeme po okončanju krivičnog postupka, i to bez obzira na fazu postupka, pa čak bez obzira i na njihov ishod (vidi, Evropski sud, Minelli protiv Švajcarske, presuda od 25. marta 1983. godine, Serija A broj 62, st. 25-41, Ustavni sud, inter alia, Odluka o dopustivosti broj AP 580/07 od 24. juna 2009. godine i Odluka o dopustivosti broj AP3715/09 od 11. februara 2010. godine, dostupne na internetskoj stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba). Pri tome Ustavni sud podsjeća da je Evropski sud u svojoj praksi ispitivao dopustivost predstavki u kojima su podnosioci predstavki tvrdili da je, uslijed izjava javnih zvaničnika koje su date u toku krivičnog postupka protiv podnosioca predstavke ili prije nego što je podnosilac predstavke uhapšen i formalno optužen za krivično djelo, te koje su objavljene u medijima, došlo do kršenja njihovog prava na pretpostavku nevinosti. Tako je Evropski sud u presudi Peša protiv Hrvatske, prilikom ispitivanja dopustivosti predstavke u odnosu na član 6. stav 2. Evropske konvencije, kada je Vlada tvrdila da su prigovori podnosioca predstavke na osnovu člana 6. stav 2. Evropske konvencije preuranjeni, jer je krivični postupak protiv podnosioca predstavke u toku i kada on može istaknuti iste prigovore koristeći različita pravna sredstva predviđena domaćim pravom, ukazao na to da se pravna sredstva koja su dostupna podnosiocu

predstavke u kontekstu krivičnog postupka protiv njega mogu koristiti u odnosu na presude i druge odluke donesene u tom postupku, a ne u odnosu na izjave koje su dali javni zvaničnici u medijima, pa je predstavku u odnosu na član 6. stav 2. Evropske konvencije proglasio dopustivom (vidi, Evropski sud, Peša protiv Hrvatske, predstavka broj 40523/08, presuda od 8. aprila 2010. godine, stav 132). Također, Ustavni sud ukazuje da je Evropski sud u predmetu Ilgar Mammadov protiv Azerbejdžana zaključio da je član 6. stav 2. Evropske konvencije primjenjiv u odnosu na zajedničku izjavu za štampu Ureda Tužilaštva i Ministarstva unutrašnjih poslova koja je objavljena prije nego što je podnosilac predstavke uhapšen i formalno optužen za krivična djela, budući da je jasno da su navodi u izjavi u direktnoj vezi s krivičnom istragom pokrenutom protiv podnosioca predstavke i drugih lica u vezi sa događajima Ismayilli (vidi, Evropski sud, Ilgar Mammadov protiv Azerbejdžana, predstavka broj 15172/13, presuda od 22. maja 2014. godine, stav 121). Citiranu praksu Evropskog suda je slijedio i Ustavni sud u predmetu broj AP 4319/14 (vidi, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 4319/14 od 18. decembra 2014. godine, tačka 21, dostupna na web-stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba).

15. Dovodeći u vezu navedeno s konkretnim predmetom, Ustavni sud zaključuje da je apelacija u odnosu na član 6. stav 2. Evropske konvencije dopustiva.

16. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, te člana 18. st. (2), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da apelacija u ovom dijelu ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

17. Apelant smatra da su citirane izjave tužioca, koje su date na konferenciji za štampu i kasnije objavljene u medijima, predstavljale izjave o krivici apelanta, čime mu je prekršena pretpostavka nevinosti kao element prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 2. Evropske konvencije.

18. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga pravau vezi sa krivičnim postupkom.

19. Član 6. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

2) Svako ko je optužen za krivično djelo smatra se nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica u skladu sa zakonom.

Opća načela

20. Ustavni sud prije svega ukazuje da pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije predstavlja najvažnije procesno ljudsko pravo koje štiti osobe prilikom odlučivanja o njihovim „građanskim pravima i obavezama“, te odlučivanja o „krivičnoj optužbi“ protiv njih. Dalje, budući da apelant ukazuje na povredu prava iz člana 6. stav 2. Evropske konvencije, dakle povredu pretpostavke nevinosti, Ustavni sud podsjeća da ova odredba prvenstveno sprečava prijevremeno proglašenje krivice u izjavi bilo kog javnog zvaničnika. Proglašenja krivice mogu biti iznijeta u izjavi štampi o krivičnoj istrazi koja je u toku (Allenet deRibemont protiv Francuske, st. 39–41); proceduralna odluka u krivičnom, pa čak i u nekrivičnom postupku (mutatis mutandis, Evropski sud, Daktaras protiv Litve, presuda od 10. oktobra 2000. godine, aplikacija broj 42095/98, st. 42–45); ili čak i određeni “bezbednosni aranžman” za vreme suđenja (Evropski sud, Samoilă i Cionca protiv Rumunije, st. 93–101).

21. Ustavni sud zapaža da je Evropski sud u predmetu Peša protiv Hrvatske iznio sljedeći stav: „Sud ponavlja da je pretpostavka nevinosti upisana u stavu 2. člana 6. jedan od elemenata poštenog krivičnog suđenja koje se traži u stavu 1. (...). U svom relevantnom aspektu član 6. stav 2. ima cilj da spriječi podrivanje poštenog suđenja izjavama koje prejudiciraju, a date su u bliskoj vezi s postupkom (...). Njime se zabranjuje preuranjeno izražavanje (...) samog suda mišljenja da je osoba 'optužena za krivično djelo' kriva prije nego joj je to dokazano prema zakonu (...) ali, također, obuhvaća i izjave državnih zvaničnika koje ohrabruju javnost da vjeruje da je osumnjičeni kriv i prejudiciraju ocjenu činjenica (...) nadležne sudske vlasti (...)“ (ibid., tačka 138).

22. Za razliku od člana 6. stav 1. Evropske konvencije, povreda pretpostavke nevinosti se ne ocjenjuje na osnovu postupka u cjelini, već kao zaseban procesni nedostatak. Pri tome se naglasak stavlja na fazu o kojoj je riječ, i to kumulativnom analizom sljedećih triju elemenata: a) procesna faza i kontekst u kojem je izjava data, b) njena tačna formulacija i c) njeno značenje (op.cit. Daktaras protiv Litve). Izjave kojima se izražava sumnja u vrijeme pretpretresne istrage ne predstavljaju kršenje pretpostavke nevinosti. Čak i formulacije koje sadrže vrlo eksplicitne izraze kao što je „krivica“ i „dokazana“ ne moraju predstavljati kršenje člana 6. stav 2. ako u određenom kontekstu, posebno ukoliko nisu bile namijenjene medijima ili javnosti, mogu razumno značiti ukazivanje na nešto drugo, npr., kada takva izjava samo ukazuje na to da je tužilac uvjeren da ima dovoljno dokaza na osnovu kojih je moguće preći iz faze istrage u fazu suđenja (ibid, tač. 41-45).

23. Ustavni sud dalje podsjeća da je Evropski sud u predmetu Matijašević protiv Srbije (vidi, Evropski sud, Matijašević protiv Srbije, predstavka broj 23037/04, presuda od 19. septembra 2006.godine) ukazao da će pretpostavka nevinosti po članu 6. stav 2. Evropske konvencije biti povrijeđena ako sudska odluka ili čak izjava zvaničnika koja se odnosi na lice koje je optuženo za krivično djelo, odražava mišljenje da je krivo prije nego što se njegova krivica dokaže po zakonu. Dovoljno je da, u odsustvu zvanične odluke, postoji određeno mišljenje koje ukazuje da sud ili zvaničnik koji je u pitanju smatra optuženog krivim (ibid, tačka 45). Pri tome, Ustavni sud podsjeća da je Evropski sud ukazao da "javni zvaničnik" ne mora biti već izabrani predstavnik ili službenik državnih organa u tom vremenu. Taj pojam može obuhvatiti i lica koja imaju poznat i priznat položaj u javnosti, bilo da su na nekom važnom javnom položaju ili da su imali takav položaj, ili da se kandidiraju za dužnost izabranog predstavnika (vidi, Evropski sud, Kouzmin protiv Rusije, predstavka broj 58939/00, presuda od 18. marta 2010. godine, st. 59-69).

24. Ustavni sud podsjeća da je Evropski sud u presudi Ilgar Mammadov protiv Azerbejdžana (vidi, Evropski sud, predstavka broj 15172/13, presuda od 22. maja 2014. godine) ukazao da u tome predmetu osporeni navodi nisu dati unutar okvira krivičnoga postupka, nego kao dio zajedničke izjave za štampu Tužilaštva i Ministarstva unutrašnjih poslova namijenjene javnosti. Evropski sud je naveo da je uzeo u obzir podnesak Vlade da je svrha osporene izjave informirati javnost o koracima koje su preduzele vlasti u vezi s događajima Ismayilli, a naročito da je njihova namjera istražiti umiješanost podnosioca predstavke u te događaje. Međutim, prema mišljenju Evropskog suda, izjava, uzeta u cjelini, nije data s nužnom diskrecijom i pažnjom. Naime, iako su vlasti na svršetku relevantnog stava navele da će radnje podnosioca predstavke biti detaljno istražene i da će biti pravno okvalificirane, ta je izjava negirana prethodnom jasnom izjavom, u istoj rečenici, da su te radnje podnosioca predstavke bile nezakonite. Zatim, navodeći u istome stavu kako je utvrđeno da je podnosilac predstavke apelirao na lokalne stanovnike kao što su pozivi da se odupiru policiji, da ne poštuju službene osobe i blokiraju ceste, Evropski sud je ukazao da su time vlasti, u suštini, prejudicirale sudsku ocjenu činjenica. Evropski sud je zaključio da je kao takva osporena izjava samo mogla uvjeriti javnost da je podnosilac predstavke kriv prije nego što je i dokazana njegova krivica prema zakonu, te da je, stoga, došlo do povrede člana 6. stav 2. Evropske konvencije (ibid, tač. 127. i 128). Evropski sud je ukazao da, ipak, pitanje predstavlja li neka izjava javnog zvaničnika povredu načela pretpostavke nevinosti mora biti utvrđeno u kontekstu konkretnih okolnosti u kojima je data pobijana izjava (vidi predmet Adolf protiv Austrije, 26. marta 1982, st.36-41, Serija A, broj 49).

25. Imajući u vidu navedenu praksu Evropskog suda, koju je slijedio i Ustavni sud, Ustavni sud će u konkretnom slučaju, primjenjujući osnovne principe prava na pretpostavku nevinosti iz člana 6. stav 2. Evropske konvencije, ispitati da li je uslijed izjava tužioca na koje apelant ukazuje u apelaciji, došlo do kršenja apelantovog prava garantiranog članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 2. Evropske konvencije. S tim u vezi, Ustavni sud ističe da je apelant u prilogu apelacije dostavio fotokopije raznih članaka na koje je ukazao u apelaciji, te u koje je Ustavni sud, prilikom razmatranja apelacionih navoda, izvršio uvid. Takođe uz apelaciju su dostavljena dva cd-a jedan političkog magazina „Mreža“ (od 2.marta 2020. godine), a drugi snimak sa portala Tuzlanski.ba, na kojem je prenesena cijela konferencija za štampu. Ustavni sud kao sporne posmatra samo navode tužioca date na konferenciji za štampu Tužilaštva, a navedena konferencija je dostupna i na internet portalima.

26. Dakle, Ustavni sud primjećuje da je Tužilaštvo, kako je izjavio tužilac Miličević ocijenilo „Kao što vidite imamo prilično bitan razlog da sazovemo ovu konferenciju.“ S tim u vezi, Ustavni sud ukazuje da se može razumno smatrati da je razlog sazivanja press konferencije podizanje optužnice protiv šest osoba uključujući apelanta. Pri tome je tužilac Garčević Hukić (koja je prva i davala izjavu nakon što je navedeno da je potvrđena optužnica i šta je u istoj navedeno), kako je navela, prije konkretnih radnji koje su poduzimali optuženi, a koje su predmet optužnog akta, smatrala bitnim napomenuti da se radi o predmetu „visoke korupcije“ i itd. (precizirano u tački 6. ove odluke) te šta se optužnicom stavlja na teret. Kada se navedeno zajedno sagleda u kontekstu činjenice da je Tužilaštvo organizovalo pres konferenciju da bi javnost bila upoznata sa predmetom na kojem je tužilaštvo radilo (četiri godine istrage, veliki broj dokumentacije, pomoć drugih zemalja) i kada je tužilac Garčević Hukić govoreći „u ime Tužilaštva“ o poduzetim radnjama, složenosti predmeta, „optužnom aktu“ i šta se optužnicom stavlja na teret iznijela određene konstatacije, ali sa „aspekta“ Tužilaštva i onoga što je navedeno u optužnici, Ustavni sud ne nalazi da je došlo do povrede prava apelanta na pretpostavku nevinosti u ovom dijelu.

27. Poslije tužioca Gračević Hukić je izjavu dao tužilac Miličević koji se, kako je naveo „nadovezao na uvodno izlaganje od [] kolegice“, ali onda iznio i navode „i kazaću da su [I.P. i F.S.] formirali organizovanu kriminalnu grupu, odnosno grupu za organizovani kriminal, s ciljem da se fingira investicija od 15 miliona maraka [...]. Dalje, tužilac navodi „svaki od ovih lica odnosno članova grupe imao je jasno podijeljene uloge i obaveze“. U odnosu na apelanta je naveo kako je to precizno navedeno u tački 8. ove odluke. Pri tome Ustavni sud zapaža da može reći da tužilac govori sa pozicije Tužilaštva, te koristi riječ „mi“ (koja u izjavi može da predstavlja i znači „Tužilaštvo“ ili postupajući tužioci), te se „nadovezao na izlaganje kolegice“ koja je navela da je

riječ o optužnici, optužnom aktu, istražnim radnjama Tužilaštva itd. Ovdje Ustavni sud mora da napomene da tužilac podiže optužnicu kada nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Optužnica „otvara“ sudski put predmetu, odnosno započinje nova faza postupka - suđenje (kako je to propisano zakonom), a konačnu odluku donosi sud.

28. Imajući u vidu navedeno, te kada se sve skupa sagleda - konferenciju za štampu je sazvalo Tužilaštvo, može se reći da je postojala namjera Tužilaštva da informiše javnost o predmetu i radu Tužilaštva na istom. U kontekstu cijelog događaja, datih izjava jasno je da je u pitanju „optužnica“ a koju „zastupa“ Tužilaštvo. Dalje, jako je bitno naglasiti da je Tužilaštvo strana u postupku pred sudom te izjave Tužilaštva date na konferenciji za štampu teško da mogu uticati na samo suđenje i uticati na uvjerenje suda u „krivicu“. Naime, cilj člana 6. stav 2. Evropske konvencije je da spriječi podriivanje poštenog suđenja izjavama koje prejudiciraju krivicu, a date su u bliskoj vezi s postupkom. Međutim, ove izjave koje je dalo Tužilaštvo, odnosno tužioci jesu u vezi sa postupkom, odnosno da se javnost informiše o „novoj fazi postupka“ i čini se da iz istih proizilazi uvjerenje tužioca da ima dovoljno dokaza na osnovu kojih je moguće preći iz faze istrage u fazu suđenja, zbog čega je i podignuta optužnica.

29. Stoga, kako je i navedeno u odgovoru na apelaciju, Ustavni sud može da prihvati da je Tužilaštvo iznijelo „činjenično utvrđeno stanje“, koje je utvrđeno na osnovu dokaza pribavljenih u istrazi, a svi navodi su dati povodom podignute optužnice.

30. Stoga, Ustavni sud smatra da navedene izjave tužioca Anele Garčević Hukić i Miličevića na koje je apelant ukazao u apelaciji, s obzirom na njihov sadržaj i u kontekstu specifičnih okolnosti u kojem su date, ne predstavljaju izjave o apelantovoj "krivici", te da kao takve ne dovode u pitanje poštovanje apelantovih garancija iz člana 6. stav 2. Evropske konvencije.

31. Ustavni sud napominje da Pravilima Ustavnog suda nije predviđena naknada za troškove sastavljanje apelacije (apelant je naveo troškovi nastali radi utvrđivanja povrede, što u praksi Ustavni sud tumači kao troškovi sastavljanja apelacije), te troškove apelanti snose sami.

VIII. Zaključak

32. Ustavni sud zaključuje da je izjava tužioca Garčević Hukić i Miličevića data na konferenciji za štampu Tužilaštva ne sadrži izjavi o apelantovoj krivici već je data u okviru podignute optužnice, optužnog akta i navedenim izlaganjem nije prekršeno navedeno pravo apelanta iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 2. Evropske konvencije.

33. Na osnovu člana 59. st. (1) i (3) i člana 62. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

35. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.